

оцінки. Матеріальне забезпечення іспитів на даний час задовільне, однак потребує подальшого доукомплектування.

Перспективи подальших досліджень

Доцільним є проведення детального аналізу навчально-методичних та інформаційно-консультативних елементів підготовчих робіт до державної атестації на фармацевтичному факультеті, що є подальшим завданням.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. Режим доступу до закону: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Назва з екрану.
2. Наказ МОН України від 02.06.93 № 161 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах». Режим доступу до наказу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>. – Назва з екрану.
3. Наказ МОЗ України від 29.11.02 №436 «Про підготовку до затвердження засобів діагностики якості вищої освіти, як компоненти галузевих стандартів». Режим доступу до наказу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1039.2245.0>. – Назва з екрану.
4. Наказ МОН України від 31.01.2005 № 53 «Про затвердження Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації за напрямками підготовки «Медицина» і «Фармація». Режим доступу до наказу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0244-05>. – Назва з екрану.
5. Наказ МОН України від 24.05.2013 р. № 584 «Про затвердження Положення про порядок створення та організацію роботи державної екзаменаційної комісії у вищих навчальних закладах України». Режим доступу до наказу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0955-13>. – Назва з екрану.

Федяк І.О.

Анализ материального обеспечения проведения практически-ориентированных государственных экзаменов на фармацевтическом факультете ИФНМУ

Ивано-Франковский национальный медицинский университет, г. Ивано-Франковск, Украина
irynaf@tvnet.if.ua

Резюме. Согласно отраслевым стандартам высшего образования формами государственной аттестации выпускников фармацевтического факультета является стандартизованный тестовый экзамен «Крок-2. Фармация» и практически-ориентированные государственные экзамены и (или) защита дипломной работы. Различие между традиционным проведением государственной аттестации и практически-ориентированными экзаменами в том, что студент путем выбора определяет перечень предлагаемых теоретических вопросов, перечень практических навыков (определенных задач деятельности), которые выполняет под контролем комиссии. Поскольку практически-ориентированные государственные экзамены должны проходить в условиях, приближенных к профессиональным (аптечных, складских, лабораторных и т.д.), то их проведения напрямую зависит от их материального обеспечения. Выпускники фармацевтического факультета сдают 5 практически-ориентированных государственных экзаменов по дисциплинам: «Управление и экономика в фармации», «Клиническая фармация», «Фармацевтическая химия», «Фармакогнозия», «Технология лекарственных средств». Для улучшения качества подготовки всех студентов, а особенно выпускников и более полного формирования их практических навыков при изучении

специальных дисциплин в 2011-2012 учебном году на фармацевтическом факультете ИФНМУ было начато формирование центров практической подготовки студентов.

В настоящее время учебно-практический тренинговый центр «Фармация» насчитывает в своем составе 5 лабораторий и учебно-производственную аптеку. Во всех подразделениях учебно-практического тренингового центра «Фармация» имеются алгоритмы выполнения практических навыков по дисциплинам, которые они обеспечивают и обобщенно – по тем, которые вынесены на государственную аттестацию. Процесс дооснащения лабораторий практической фармации, как и учебно-производственной аптеки, не прекращается: достаточно уже приобретено, однако их основные фонды нуждаются в дальнейших капиталовложениях. В целом обеспечение проведения практически-ориентированных экзаменов на фармацевтическом факультете ИФНМУ заслуживает высокой оценки как с материальной, так и нормативно-правовой, учебно-методической и информационно-консультативной составляющих этого процесса.

Ключевые слова: практически-ориентированные государственные экзамены, учебно-практический центр «Фармация», материальное обеспечение учебного процесса.

I.O. Fediak

Analysis of Material Support of Practically-Oriented State Exam for the Pharmaceutical Faculty IFNМУ

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ukraine
irynaf@tvnet.if.ua

Abstract. In accordance with industrial standards for higher education forms of state certification of the Faculty of Pharmacy there is a standardized test exam «KROK-2. Pharmacy» and practically-oriented state exams and (or) the defense of the diploma work. The difference between the traditional implementing of state certification and practically-oriented exams is that a student does not determine a list of proposed theoretical questions, but chooses the list of practical skills (specific activity tasks), which are operated under the control of the Commission. Since practically-oriented state examinations should take place in conditions, which are close to professional (pharmacy, warehouse, laboratory, etc.), their implementation depends on their financial provision. Graduates of the Faculty of Pharmacy pass 5 practically-oriented state exams on the following subjects: «Management and economics in pharmacy», «Clinical Pharmacy», «Pharmaceutical Chemistry», «Pharmacognosy», and «Technology of drugs». To improve the quality of training of all students, especially graduates, and better formation of practical skills in the study of professional disciplines in the 2011-2012 academic year at the Faculty of Pharmacy of IFNМУ was established forming of centers of practical training of students.

At the moment the educational and practical training center «Pharmacy» has been composed of 5 laboratories and educational-manufacturing pharmacy. All parts of educational and practical training center «Pharmacy» existing with algorithms of practical skills with courses they provide. The process of equipping of laboratories practical pharmacy, as well as educational and manufacturing pharmacy does not stop, but their fixed assets require further investment. Overall, provision carrying out practical-oriented exams on pharmaceutical faculty of IFNМУ commendable both financial and legal, educational, informational and advisory components of this process.

Keywords: practical-oriented state examinations, educational and practical center «Pharmacy», the material maintenance of educational process.

Надійшла 24.11.2014 року.

УДК 37.035.6+614.253.4

Чернюк Н.В.

Роль національно-патріотичного виховання у формуванні особистості студента медичного університету

Ивано-Франківський національний медичний університет, м. Ивано-Франківськ, Україна, e-mail: NChernjuk@rambler.ru

Резюме. Проведено узагальнення основних напрямків національно-патріотичного виховання студентів Івано-Франківського національного медичного університету (ІФНМУ). Важливою метою,

що стоїть перед вищими навчальними закладами на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців, є виховання духовної еліти нації. Досягнення цієї мети можливе лише за умови комплексного

підходу і залучення до цієї роботи всього професорсько-викладацького складу вищого навчального закладу, адміністрації, органів студентського самоврядування та громадських об'єднань студентської молоді. На кафедрі постійно обговорюються питання про якість викладання відповідних дисциплін; розвиток високої культури спілкування та поведінки між учасниками навчального процесу; підвищення рівня їх ерудиції, системності та критичного мислення.

Висновки. 1. На кафедрі внутрішньої медицини № 1, клінічної імунології та алергології ІФНМУ імені академіка Нейка С. М. здійснюється органічне поєднання системи принципів національно-патріотичного виховання в цілісну систему, яка забезпечує досягнення відповідних результатів – міцно і органічно засвоєних загальнолюдських і українських національних цінностей. 2. Патріотичне виховання сприяє формуванню у студентів високої національної самосвідомості, готовності до виконання громадського та конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, незалежності та цілісності України.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, духовна еліта нації.

В умовах входження України в Євросоюз першочерговим завданням є інтеграція нашої студентської молоді в єдину освітню європейську систему, що передбачає засвоєння культури різних народів [4]. Однак глибинні традиції і великі надбання національної вищої школи також повинні бути враховані у глобальному соціокультурному просторі [1, 3]. Наша держава постійно прагне розвивати і зміцнювати стабільне, мирне і демократичне суспільство. А для реалізації такого надважливого завдання повинно відбуватися формування майбутньої національної інтелігенції, яка сприятиме збагаченню і оновленню інтелектуального генотипу нації. Виховання її духовної еліти – це **мета**, що стоїть перед вищими навчальними закладами на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців [2]. Досягнення цієї мети можливе лише за умови комплексного підходу і залучення до цієї роботи всього професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів (ВНЗ), адміністрації, органів студентського самоврядування та громадських об'єднань студентської молоді [3]. Саме з таких позицій проводиться виховна робота в Івано-Франківському національному медичному університеті (ІФНМУ). При цьому вона несумісна з пропагандою міжнародної ворожнечі, насильства, жорстокості, людиноненависницьких теорій та поглядів, спрямованих на підірвання державних інтересів України [4].

З урахуванням вищесказаного, запорукою ефективності виховного процесу на кафедрі внутрішньої медицини № 1, клінічної імунології та алергології ІФНМУ є органічне поєднання системи принципів національно-патріотичного виховання в цілісну систему, яка забезпечує досягнення відповідних результатів – міцно і органічно засвоєних загальнолюдських і українських національних цінностей.

Ефективність виховного процесу забезпечується поєднанням різних принципів національно-патріотичного виховання. При цьому найважливішим є дотримання національної спрямованості виховання, яка передбачає формування у молоді національної свідомості, любові до України, свого народу, шанобливого ставлення до його культури, здатності зберегти свою національну ідентичність, бути готовими захистити свою державу. Принципово важливим напрямком такої діяльності є популяризація основних досягнень українських учених і лікарів, у тому числі з діаспори, на лекціях і практичних заняттях. Студенти знайомляться з роботами українських учених – засновників терапевтичних шкіл і напрямків: київської (Образцов В.П., Стражеско М.Д., Яновський Т.Г., Губергриц М.М., Василенко В.Х., Удінцев Ф.А.), харківської (Мала Л.Т. та плеяда її учнів – Бабак О.Я., Фадєєнко Г.Д., Волков В.І., Коваль С.М., Топчій І.І.), прикарпатської (Нейко С.М. та його учні – Глушко Л.В., Середюк Н.М., Ваклюк І.П., Вірстюк Н.Г., Міщук В.Г., Яцишин Р.І.)

На прикладах наших видатних земляків культивуються кращі риси української ментальності – любов до України, працелюбність, індивідуальна свобода, зв'язок із природою, ширість

і доброта, гостинність, повага до рідних тощо. Знайомство з основними віхами життя і діяльності цих особистостей сприяє таким рисам інтелектуально-духовного виховання як розвитку пізнавального інтересу, творчої активності, мислення, потреби самостійно здобувати знання та готовності до їх застосування у практичній діяльності, побудові професійної кар'єри на основі здібностей і знань, умінь і навичок.

У формуванні національно-патріотичної свідомості майбутніх фахівців велику роль відіграє створений на кафедрі музей академіка Нейка С. М. – колишнього ректора і завідувача кафедри, керманіча галицької терапевтичної школи. Разом зі студентами проводяться екскурсії в музей, де молоді люди переконуються, що настирна праця допомогла простому сільському хлопчині вирости до академіка АМН України, почесного члена Польської академії наук, лауреата багатьох міжнародних і урядових нагород.

Такі заходи допомагають виховувати студента як фахівця, орієнтованого на розвиток глибокої зацікавленості, любові до обраної професії, професійної самосвідомості, ерудиції та компетенції; усвідомлення професійного інтересу і власної відповідальності; відкритості для нових досягнень науки, техніки і практики.

Приклади життя і діяльності видатних українських медиків орієнтують студентів на розвиток високого рівня моральних чеснот (чесності, обов'язку, відповідальності, доброзичливості тощо); моральної культури, включаючи розуміння високоморальних національних і загальнолюдських цінностей; гуманістичних поглядів, переконань і світогляду.

Важливу роль у цьому процесі відіграє викладач, який, в першу чергу, повинен бути не лише добрим фахівцем, педагогом, а й високоморальною особистістю. Його позиція в колективі, яка проявляється в процесі взаємостосунків з колегами, студентами, впливає на успішність навчально-виховного процесу. Нині на перше місце виходить особистість викладача, його яскрава, неповторна індивідуальність, яка здійснює на студентів виховний (педагогічний) та психотерапевтичний вплив. Окрім того, викладач університету повинен не лише передавати знання і оціночні судження, а й організувати взаємодію та співробітництво із студентами. Навчання на факультетах підвищення кваліфікації викладачів ВНЗ надають методичну допомогу у розвитку трьох видів педагогічних умінь: «предметних» (наукові знання); «комунікативних» (знання про своїх студентів і колеги); «гносичних» (знання самого себе та вміння корегувати свою поведінку). Однак без сумлінної праці над підвищенням свого професійного і наукового рівня досягти успіху неможливо. Тільки глибокі знання предмету дозволяють відбирати, будувати навчально-виховний матеріал та проектувати розвиток індивідуальності студента, організовувати педагогічні дії в реальних умовах сучасності.

Велику роль у підготовці молодих викладачів відіграють психолого-педагогічні семінари, навчально-методичні конференції, які щорічно проводяться в ІФНМУ. На кафедрі постійно обговорюються питання про якість викладання відповідних дисциплін; розвиток високої культури спілкування та поведінки між учасниками навчального процесу; підвищення рівня їх ерудиції; системності та критичного мислення; здатності збереження кращих рис, надбань і традицій української інтелігенції. Позитивний досвід кафедри показує, що необхідно враховувати індивідуальні задатки і здібності студентів, рівень їхнього інтелектуального та загальнокультурного розвитку. З метою підвищення останнього організовуються культпоходи в театр, на виставки різноманітних напрямків образотворчого мистецтва у краєзнавчому та художньому музеях міста. На деяких практичних заняттях студенти можуть виступити з короткими рефератами про лікарів – відомих письменників, драматургів, поетів, публіцистів. Серед них вагоме місце належить таким лікарям душі і тіла України як М. Амосов, С. Руданський, О. Вишня, В. Коротич, М. Ткач, Ю. Щербак та інші. Все вищесказане орієнтує виховання студента як творчої особистості, здатної до розвитку і формування мовної культури, оволодіння

та вживання української мови як духовного коду нації.

Оскільки в нашому ВНЗ навчаються студенти з різних країн світу, ми постійно впроваджуємо принцип толерантності, який передбачає інтегрованість української культури в європейський та світовий простір, формування у вихованців відкритості, шанобливого ставлення до цінностей, відмінних від національних ідей, до культури, мистецтва, вірувань інших народів, здатності диференціювати спільне та відмінне в різних культурах, сприймати українську культуру, як невід'ємну частину загальнолюдської.

На кафедрі втілюється принцип єдності навчання, виховання та науково-дослідної роботи, що передбачає добросовісне виконання кожним студентом своїх функціональних обов'язків і громадських доручень, участь у науково-дослідницькій роботі та громадському житті групи, курсу, факультету, університету. Найоптимальніше враховуються індивідуальні задатки і здібності студентів на засіданнях студентського наукового гуртка кафедри. При цьому частина студентів має змогу працювати над самостійними науковими дослідженнями, розвиваючи творчо-пошукові уміння та здібності. Деякі студенти поглиблюють засвоєння практичних навиків, специфіки курсів навчання і майбутньої спеціальності. Обходи хворих разом із викладачем спрямовують студентів на розвиток здібностей до креативного, системного застосування знань у вирішенні професійних теоретичних і практичних завдань. У цілому професійне виховання передбачає становлення юнаків і дівчат як досвідчених фахівців, які досконало володіють професійними знаннями, вміють творчо застосовувати їх на практиці, приймати нестандартні рішення, готових до роботи в умовах ринкових відносин. Отже, національне виховання може стати фундаментом становлення світогляду молодого людини, на якому формуються фахові знання та професійна відповідальність.

Значна увага приділяється вихованню інформаційної культури, пов'язаної із функціонуванням та користуванням інформацією в суспільстві. Згідно з існуючими літературними даними модель інформаційної культури особистості складається з таких компонентів: когнітивний блок (Інтернет грамотність; уміння організовувати пошук необхідної інформації та працювати з нею); емоційно-ціннісний блок (зміст інформаційних потреб та інтересів; мотиви звернення до різних джерел інформації; самооцінка інформаційної компетентності тощо); прагматичний блок (способи пошуку та канали отримання необхідної інформації; інтенсивність звернення до різних джерел інформації та їх характеристика; застосування отриманої інформації в різних сферах своєї діяльності).

Виховання інформаційної культури починається з формування інформаційної складової – знань. Саме вони, трансформуючись далі в уміння і навички, закладають основу когнітивного блоку, а потім безпосередньо впливають на рівень інформаційної культури студентів. Інформаційна культура студентів стає визначальним фактором їх майбутньої трудової діяльності.

Висновки

1. На кафедрі внутрішньої медицини № 1, клінічної імунології та алергології імені академіка Нейка С. М. здійснюється органічне поєднання системи принципів національно-патриотичного виховання в цілісну систему, яка забезпечує досягнення відповідних результатів – міцно і органічно засвоєних загальнолюдських і українських національних цінностей.

2. Патріотичне виховання сприяє формуванню у студентів високої національної самосвідомості, готовності до виконання громадського та конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, незалежності та цілісності України.

Перспективи подальших досліджень полягають у детальному аналізі факторів, які сприяють розвитку професійної самосвідомості, любові до обраної професії, ерудиції та компетентності, а також здатності ефективно вирішувати ключові завдання в обраній сфері професійної діяльності.

Література

1. Аронов Г. Ю. Лікарі-письменники // Визначні імена в історії медицини / Г. Ю. Аронов, О. А. Грандо, М. Б. Мирський та ін. – К. : РВА «Тріумф», 2001. – С. 258–266.
2. Демочко Г. Л. Патріотичне виховання сучасного студента – запорука формування національно свідомої еліти / Г. Л. Демочко // Сучасні аспекти виховання студентської молоді: Тези доповідей Міжнародної наук.-практ. конф., Харків, 5-6 квітня 2012 р. / ХНАМГ. – Х., 2012. – С. 44-45.
3. Концепція національного виховання студентської молоді. – К., 2009. – 3 с.
4. Щербакова Г. В. Створення полікультурного навчально-виховного середовища як педагогічна умова формування полікультурної компетентності студентів-медиків / Г. В. Щербакова // Духовність особистості: методологія, теорія і практика. – 2013. – № 6 (59). – С. 243–251.

Чернюк Н.В.

Роль національно-патриотического виховання в формуванні особистості студента медичного університету

Івано-Франківський національний медичний університет, г. Івано-Франківск, Україна

Резюме. Проведено обобщение основных принципов национально-патриотического воспитания студентов Ивано-Франковского национального медицинского университета (ИФНМУ). Важной целью, которая стоит перед высшими учебными заведениями, наряду с подготовкой высоко квалифицированных специалистов, воспитание духовной элиты нации. Достижение этой цели возможно только при условии комплексного подхода и приобщения к этой работе всего профессорско-преподавательского состава ИФНМУ, администрации, органов студенческого самоуправления и общественных объединений студенческой молодежи. На кафедре внутренней медицины № 1, клинической иммунологии и аллергологии ИФНМУ им. академика Нейка Е. М. постоянно обсуждаются вопросы о качестве преподавания соответствующих дисциплин; развитие высокой культуры общения и поведения между участниками учебного процесса; повышение уровня их эрудиции; системности и критического мышления. Выводы. 1. На кафедре осуществляется органическое объединение принципов национально-патриотического воспитания в целостную систему, которая обеспечивает достижение соответствующих результатов – усвоение общечеловеческих и украинских национальных ценностей. 2. Патриотическое воспитание содействует формированию у студентов высокого национального самосознания, готовности к выполнению общественных и конституционных обязанностей по защите национальных интересов, независимости и целостности Украины.

Ключевые слова: национально-патриотическое воспитание, духовная элита нации.

N.V. Cherniuk

The Role of National and Patriotic Education in the Formation of Personality in Medical Students

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

[e-mail: NCherniuk@rambler.ru](mailto:NCherniuk@rambler.ru)

Abstract. The generalization of principal directions in national and patriotic education of students of Ivano-Frankivsk National Medical University (IFNMU) has been conducted. Higher medical education in Ukraine is aimed not only at highly qualified specialists' training but also at educating spiritual elite of the nation. The achievement of this goal is possible only when using integrated approach and all the university teaching staff together with members of university administration, students' self-government-organizations and public associations are involved. Such problems as the quality of teaching and learning, development of highly cultural communication skills and behavioral standards, an increase in erudition, systematic character and critical thinking are constantly discussed at our department. **Conclusions.** 1. The staff of the Department of Internal Medicine No. 1, Immunopathology and Allergology named after academician Ye. M. Neiko IFNMU combines systematic principles of national and patriotic education into an integral system. It makes possible to assimilate both universal and Ukrainian national values. 2. Patriotic education contributes to the forming national identity in majority students and readiness to perform civil and constitutional duty on protection of national interests, independence and integrity of Ukraine.

Keywords: national and patriotic education, spiritual elite of the nation.

Надійшла 24.11.2014 року.